

KYSTVERKET
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tor Fredrik Holth, 33371192

Tillatelse til tiltak i sjø – farledstiltak i innseiling Kragerø – Kragerø kommune

Vi viser til søknad av 09.07.2021 fra Kystverket om tillatelse etter forurensningsregelverket til mudring og dumping, og til øvrig informasjon som har kommet frem under saksbehandlingen.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Kystverket tillatelse til mudring (inkl. sprengning) i Lovisenbergsundet, på Galeioddbåane, Knubbhausen og Jomfrulandsrevet i Kragerø kommune. Statsforvalteren gir også Kystverket tillatelse til dumping ved Galeioddbåane og Lovisenbergsundet. Tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 11 jf. 16, og forurensningsforskriften § 22-6.

Søknadens innhold

Behov og formål

Kystverket beskriver at dagens innseiling til Kragerø ikke oppfyller farledsnormalen og at deler av innseilingen også kan ha krevende værforhold. Kystverket har identifisert innseilingen som en av relativt få innseilinger hvor det ikke går an å merke tilfredsstillende, og den er ansett som utfordrende. Sikkerheten og fremkommeligheten må økes, noe som skal oppnås ved å gjøre farleden bredere, dypere og med færre kursendringer, som også gir mulighet for økt tonnasje i farleden. Det forventes ikke trafikkøkning som en direkte følge av tiltakene. Kystverkets samfunnsøkonomiske analyse viser at tiltakene det er søkt om i Kragerø vil kunne redusere årlig grunnstøting med i gjennomsnitt ca. 8 %, men samtidig øke årlig kollisjonsfrekvens med ca. 8 %. Kystverket har vurdert færre grunnstøtinger og redusert sannsynlighet for oljeutslipp å oppveie den økte kollisjonsrisikoen. I tillegg mener Kystverket at en bedre logistikk vil medføre færre anløp, noe som er positivt for sikkerhet og klima og oppveier den økte seilingsdistansen tiltakene medfører. Innseiling Kragerø omfattes av Nasjonal Transportplan og det er bevilget midler til tiltakene over statsbudsjettet for 2022. Nettonytte av tiltakene er anslått til 3 millioner kroner, men tallgrunnlaget er usikkert (jf. Kystverkets prioriteringer til NTP 2022-2033, Oppdatert tallgrunnlag (oppdrag 9), oktober 2020). Det foreligger godkjente reguleringsplaner for alle tiltaksområdene.

Mudring

Kystverket søker om tillatelse til mudring på Jomfrulandsrevet, Knubbehausen, Galeioddbåane og i Lovisenbergsundet i Kragerø kommune. Jomfrulandsrevet skal utdypes fra sitt grunneste på -13,5 m til -14,7 m, Knubbehausen fra -9,1 m til -14,6 m, Galeioddbåane fra -2 m til -11,8 m og Lovisenbergsundet fra -1 m til -9,4 m. Grunnene består av fast fjell med lite løsmasser og må sprenges (tabell 1), med unntak av Jomfrulandsrevet som består av rullestein.

Massedisponering og dumpeområder

Massene skal nyttiggjøres ved utfylling i sjø for vinning av landareal ved Stilnestangen i Kragerø (egen sak). I utfyllingen er det behov for 350 000 m³ masser. Kystverket søker også om tillatelse til dumping av massene i områder nært Knubbehausen, Galeioddbåane og Lovisenbergsundet. Dumping ved Knubbehausen i Jomfruland nasjonalpark er allerede avslått av nasjonalparkstyret og vil derfor ikke behandles videre i denne saken.

Dumpeområdet ved Galeioddbåane er mellom 35 – 50 meter dypt og består hovedsakelig av bløtbunn. Dumpeområdet ved Lovisenbergsundet er mellom 15 – 22 meter dypt og består av vekslende bunnforhold med berg, stein og bløtbunn. I det vestlige og sentrale området finnes grusig sand med stein og noe skjellrester, mens i den østre delen finnes bløt silt.

Tabell 1. Oversikt over omsøkte mudre- og dumpeområder.

Sted	Antall områder	Areal mudring (m ²)	Volum mudring (m ³)	Areal dumping (m ²)	Kapasitet i dumpeområde (m ³)
Jomfrulandsrevet	3	353	50	-	-
Knubbehausen	13	20 897	42 031	-	-
Galeioddbåane	2	15 268	37 637	8052	83 274
Lovisenbergsundet	8	12 470	28 369	17 234	68 904
Sum	26	49 293	108 087	31 115	152 178

Natur og konsekvensvurdering

Kystverket har beskrevet berørte naturverdier og konsekvens for disse i søknaden. De viktigste momentene er gjengitt nedenfor under vår vurdering etter naturmangfoldloven.

Metode og varighet

Metode for utføring av tiltakene er ikke bestemt, men omfatter sprengning, opptak av masser med skuff/grabb/bakgraver og transport til Stilnestangen eller til omsøkte dumpeområder der de dumpes fra splittlekter.

Prosjektets varighet er anslått til 9 – 12 måneder.

Forurensning

Tiltakene kan medføre oppvirvling og spredning av løsmasser, spredning av trykkbølger, støy, utslipp av plast og nitrogenforbindelser.

Det er funnet lite løsmasser og forurensning i områdene der det skal mudres og sprenges. Kun ved Lovisenbergsundet er det funnet områder med sediment. Kystverket opplyser at disse er relativt små, består av sand med lite finstoff, og stort sett ligger i små lommer med mektighet på kun noen

cm. Sedimentene er forurenset, inntil tilstandsklasse¹ 4 med PAH, men det er i praksis svært vanskelig å fjerne massene i forkant av sprengning.

I dumpeområdene er det mer løsmasser og forurenset sediment. Sjøbunnen i dumpeområdet ved Lovisenbergsundet er mest forurenset i den østre delen med bl.a. dioksiner/furaner og PAH i tilstandsklasse 4, og sum PCB7 og TBT i tilstandsklasse 3. Det vestlige og sentrale området er mindre forurenset, men med enkelte PAH og TBT i tilstandsklasse 3 og 4. Sjøbunnen i dumpeområdet ved Galeioddbåane er også forurenset av dioksiner/furaner, TBT og en rekke PAH i tilstandsklasse 4 og 5. Den er også forurenset med kvikksølv i tilstandsklasse 5 og sum PCB7 i tilstandsklasse 3.

Avbøtende tiltak

Kystverket søker om følgende avbøtende tiltak:

- Med hensyn til hekketid for fugl vil Kystverket begrense anleggstiden ved Lovisenbergsundet til perioden før 15. april og etter 15. juli.
- Med hensyn til forventet stor aktivitet av fritidsbåter vil Kystverket begrense anleggstiden ved Galeioddbåane til perioden før 15. juni og etter 15. august.
- Mudring og opplasting av masser skal utføres så skånsomt som mulig for å redusere partikkelspredning.
- Kystverket vil bruke luftgardin/bobleskjørt eller siltskjørt ved dumping ved Lovisenbergsundet og Galeioddbåane for å unngå oppvirvling og spredning av forurenset bunnsediment.
- Skyteledninger (nonel), plastavfall m.m. skal samles opp etter hver avfyrte salve. Kystverket vil sette krav om positivt plastregnskap i kontrakt med entreprenør.
- Kystverket vil benytte skremssalver i forkant av hovedsalven, og sekvensiell sprengning.

Kystverket mener det erfaringsmessig ikke finnes andre kjente metoder eller nye teknikker som for dette tiltaket anses brukbare for å redusere eventuell påvirkning på miljøet sett i et kost-nytte perspektiv.

Andre forhold

Kystverket har fått tillatelse til mudring ved Knubbhausen og Jomfrulandsrevet i Jomfruland nasjonalpark. Nasjonalparkstyret vedtok den 24.09.2021 at tiltakene unntas fra verneforskriften, jf. forskriftens § 11. Det ble satt 8 vilkår som har betydning også for dette vedtaket etter forurensningsloven.

Lovgrunnlag

Med hjemmel i forurensningsloven § 11 *særskilt tillatelse til forurensende tiltak* og § 16 *vilkår i tillatelse* kan forurensningsmyndigheten gi tillatelse med vilkår til virksomhet som kan medføre forurensning. Vurderingsgrunnlaget suppleres også av kravene i vannforskriften §§ 4 – 6 og naturmangfoldloven kapittel 2.

Mudring og dumping fra skip er forbudt etter forurensningsforskriften kapittel 22 *Mudring og dumping i sjø og vassdrag* § 22-3 og § 22-4. Med hjemmel i § 22-6 har Statsforvalteren myndighet til å gi tillatelse og vilkår til mudring og dumping fra skip hvis det søkes om det.

¹ jf. Miljødirektoratets veileder M-608/2016

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

Statsforvalterens vurdering

Formål

Et av Stortingets og Regjeringens overordnede mål med klimaforliket, Nasjonal havnestrategi og NTP er å få mer effektiv og konkurransedyktig nærskipfart, slik at mer gods flyttes «fra vei til kjøle». Som tiltakene knyttet til Borg havn, er også tiltakene i Kragerø prioritert i Nasjonal Transportplan (NTP), som er Regjeringens plan for transport og samferdselsprosjekter i Norge. I NTP 2022-2033 legges det vekt på at en desentralisert havnestruktur og et geografisk spredt havnetilbud begrenser behovet for veitransport, gir lavere transportkostnader for næringslivet og lavere samfunnsøkonomiske kostnader forbundet med transport. Miljødirektoratet skrev i sitt brev ang. Borg havn den 18.10.2019 at «Miljødirektoratet legger dermed til grunn at vurderingen om farledsutbedringen til Borg Havn er et samfunnsmessig ønskelig prosjekt, er gjort, og at den aktuelle mudringen, sprengningen og deponeringen er en del av en infrastrukturoppradering av stor samfunnsmessig betydning.» Statsforvalteren ser ingen grunn til å gjøre andre vurderinger av verdi og betydning av farled Kragerø.

Naturverdier og deres tilstand

Det foreligger god kunnskap om naturmangfoldet som kan påvirkes av tiltakene, og relativt god kunnskap om naturmangfoldets tilstand. Det finnes viktige naturverdier innenfor influensområdet til alle utdypingsområdene.

Jomfrulandsrevet og Knubbehausen ligger i Jomfruland nasjonalpark og begge områdene inneholder svært viktige stortare- og skjellsandforekomster. Områdene har stor artsrikdom, trolig også arter som ikke er registrert i databaser. Områdene brukes av fugl på overvintring, hvile og matsøk. Naturverdiene i nasjonalparken er av nasjonal interesse og har svært stor forvaltningsprioritet. Nasjonalparkstyret, som forvalter verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark, har gitt en egen tillatelse til tiltakene på visse vilkår. Statsforvalteren gjentar ikke faktagrunnlaget eller vurderingene her, og legger vekt på Nasjonalparkstyrets vedtak om tillatelse.

Ved Galeioddbåane finnes lokalt viktige ålegrasenger og et hummerfredningsområde nært, men ikke i tiltaksområdet. Hummerbestanden i området er ikke undersøkt. Det er registrert enkelte individer av stortare, men ellers ikke arter av særlig forvaltningsinteresse. Ca. 500 meter sør for området finnes et regionalt viktig gytefelt for torsk. Sjøbunnen i deponiområdet har lite makrofauna og oksygenfattige forhold.

Sjøbunnen i Lovisenbergsundet oppgis som artsfattig. Det ble ikke observert arter av særlig forvaltningsinteresse. Det finnes en lokalt viktig ålegraseng og et lokalt viktig bløtbunnsområde i strandsonen innenfor 200 meter fra tiltaksområdene. Sjøbunnen i enkelte områder mot nordvest var livløs og preget av oksygenvikt. Ca. 800 meter vest for området finnes Fantholmane-Matløs biotopvernområde, som er en viktig hekkelokalitet for fiskemåke. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden fra 15. april til og med 15. juli.

Påvirkning av natur

Tiltakene vil kunne påvirke naturverdiene i hovedsak ved nedslamming og endring/fjerning av habitater, spredning av miljøgifter, spredning av trykkbølger, støy og forstyrrelser, utslipp av plast og nitrogenforbindelser. Det finnes god kunnskap om korttidseffekter av tiltakene, men mindre kunnskap om eventuelle langtidseffekter.

I utdypingsområdene vil habitat fjernes, men områdene forventes på lang sikt å rekoloniseres av de samme artene som finnes der i dag. Ved Lovisenbergsundet og Galeioddbåane kan tiltakene forårsake midlertidig nedslamming av lokalt viktige ålegrassenger. Det finnes også små forekomster med sediment med miljøgifter inntil tilstandsklasse 4 i Lovisenbergsundet som vanskelig lar seg fjerne før sprengning. Dette medfører behov for god kontroll med partikkelspredning. Gytefeltet for torsk i Kragerøfjorden, og hummerfredningsområdet, kan bli påvirket av sprengningsarbeider og mulig partikkelspredning fra Galeioddbåane. Risikoen for spredning av miljøgifter fra utdypingsområdene ellers er liten, ettersom disse for det meste består av fjellgrunn eller grove løsmasser.

I de to dumpeområdene, ved Lovisenbergsundet og Galeioddbåane, vil naturtypene endres fra bløtbunn til hardbunn. Reetablering av naturlige artssamfunn kan ta svært lang tid. Forholdene i området er sedimenterende, og hardbunnsorganismer er sårbare for tildekking/nedslamming. Tiltakene vil kunne føre til et tap av artsmangfold i disse områdene. Begge dumpeområdene er sterkt forurensset av miljøgifter og inneholder finstoff (silt) med stort potensiale for spredning av forurensset sediment. Innhold av miljøgifter i tilstandsklasse 4 og 5 angir et potensiale for akutte og omfattende toksiske effekter. Statsforvalteren vurderer i utgangspunktet dumping i disse områdene som svært lite ønskelig, og har stilt krav om avbøtende tiltak for å redusere spredning av miljøgifter.

Tiltakene medfører støy og anleggsvirksomhet som kan påvirke og forstyrre fugl, sjøpattedyr og rekreasjon/friluftsliv. Påvirkningen kan reduseres ved regulering av gjennomføringstidspunkt.

Trykkbølger fra sprengningsarbeidene kan være en stor påvirkningsfaktor på naturmangfold i anleggsperioden. Risiko for skade varierer med tekniske og lokale forhold, hvilken art som påvirkes, og om lokale artsbestander opptrer samlet eller spredt, for eksempel i oppvekst- og/eller gyteområder. Det foreligger begrenset kunnskap om hvordan undervannsstøy påvirker natur, senest oppsummert i Havforskningsinstituttets rapport «Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet. Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2021» (ISSN: 1893-4536). Rapporten fra trykkmålinger i farledsprosjektet i Grenland viser at nesten alle målinger innen 400 meter fra detonasjonspunktene var over hva Statsforvalteren da anså å kunne gjøre skade på marint liv (100 kPa, tilsvarer 220 dB i rapporten). Beregninger som ble gjort viste også at støy kunne oppfattes inntil 25 km unna, og at risikoavstanden for permanente skader på nise og sel var hhv. 1900 og 200 meter (Quiet oceans for Kystverket 2021, «Acoustic impact on marine species of underwater blasting in Grenland», Technical report). Effekten av boblegardin var fra 0 – 30 % reduksjon, bl.a. avhengig av frekvensbånd og stedets geometri. I rapporten slås det fast at et akustisk system kan brukes for å lytte etter og sikre fravær av sjøpattedyr før sprengning, i tillegg til kontroll med trykkspredning. Kystverket må sørge for at disse forholdene er inkludert i miljørisikovurderingen for tiltakene.

Fra all sprengning kan det dannes små og store plastbiter som spres i miljøet. Det er godt kjent at plast bruker lang tid på å brytes ned, og at det har en negativ og uønsket påvirkning på miljøet. Påvirkning fra plast må reduseres så mye som mulig.

I forbindelse med et tilsvarende tiltak i Grenland, vurderte Det Norske Veritas (2010) at utslipp av nitrogenforbindelser (gjødsling) og endringer i sjøvannets pH fra slik undervannssprengning kan forventes å være små og uten langsiktig konsekvens på naturmangfoldet.

Tiltakene anses ikke å utgjøre noen risiko for at forvaltningsmålene etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 4 og 5 ikke oppnås.

Etter Statsforvalterens vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i nml. § 8.

Samlet belastning og føre-var-prinsippet (nml. §§ 9 og 10)

Nært Kragerø planlegger Kragerø kommune en utfylling for landvinning ved Stilnestangen. Utfyllingsarealet er på ca. 24 000 m², hvorav 9 300 m² utgjør forurenset bløtbunn og 14 700 m² hardbunn. Hele tiltaksområdet er grunnere enn 20 meter. Tiltaket vil gjøre miljøgifter i bløtbunn utilgjengelig for biota, men også fjerne et hardbunnshabitat på grunt vann i hummerfredningsområdet.

Det foregår også planlegging av tiltak mot forurenset sjøbunn i Kalstadkilen. Et eventuelt tiltak her vil berøre et stort forurenset bløtbunnsområde, men med positiv langtidsvirkning for miljøet. Statsforvalteren er ellers ikke kjent med at det tidligere er utført, eller er planlagt, mudring, dumping eller utfylling utover det som ellers følger av behov ved småbåthavner og brygger i Kragerø.

Økosystemet i Kragerøfjordene er påvirket av forurensning, blant annet PAH, dioksiner og organisk kvikksølv. Mattilsynet advarer mot konsum av skjell og torskfilet. Det er ukjent i hvilken grad økosystemet er påvirket av andre forurensninger, men det kan antas en belastning også fra andre miljøgifter, og generelt fra næringssalter og klimaendringer som i andre kystområder.

Den samlede belastningen på de aktuelle naturtypene og økosystemet i området vil øke noe, særlig i indre fjordsystem, men tiltakene utgjør ikke en stor del av naturtypenes areal i noen del av området. Etter Statsforvalterens vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse.

Kostnader ved miljøforringelse (nml. § 11)

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltakene volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakenes og skadens karakter. Prinsippet ivaretas ved at tiltakene tillates gjennomført med vilkår om avbøtende tiltak som tiltakshaver må bekoste.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12)

Tiltakshaver skal etter kost-nytte vurderinger tilstrebe å benytte beste tilgjengelige teknikker (BAT), også jf. forurensningsloven § 2 nr. 3.

Statsforvalteren har vurdert konsekvens for ytre miljø opp mot fremdrift og samfunnsnytte av prosjektet, og funnet grunn til å fastsette avbøtende tiltak. Vi har stilt krav om utarbeiding av en miljørisikoanalyse og et måle- og kontrollprogram for tiltakene hvor eventuell uakseptabel risiko skal håndteres, jf. vilkår 5.

I tillegg til tidsperiodene det søkes om, har vi også satt tidsrestriksjon ved Galeioddbåane av hensyn til gyteperioden for torsk som påpekes både i vedlegg til søknaden og av Fiskeridirektoratet.

Vi har stilt vilkår for sprenging i tråd med kunnskapsgrunnlaget for denne type tiltak. Dette gjelder dimensjonering og planlegging, utførelse og avbøtende tiltak. Krav om trykkmåling er satt ved sprengning ved Galeioddbåane og Knubbhausen på grunn av høy naturverdi (hummerreservat, nasjonalpark, sjøpattedyr), men også fordi det er behov for mer kunnskap. Vi har ikke regulert spredning av trykkbølger med en enkelt grenseverdi ettersom de kompliserte forholdene og begrenset kunnskapsgrunnlag (f.eks. type sprengstoff, frekvens, geometri, målepunkt, natur som skal beskyttes) gjør det usikkert om en grenseverdi vil gi tilstrekkelig kontroll og ønsket effekt.

Statsforvalteren har stilt vilkår knyttet til både bruk, reduksjon, erstatning og oppsamling av plast. Plast er et stort og økende problem i marint miljø som skal reduseres så mye som mulig. Blant annet har vi stilt krav om at det skal ryddes en tilsvarende mengde plast fra miljøet som det benyttes i tiltakene. Ettersom steinen er planlagt dumpet eller fylt ut i sjø, viser vi til Miljødirektoratets faktaark M-1085 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø» for mer informasjon (vedlegg 2).

For kontroll med spredning av partikler, metaller og miljøgifter har vi satt krav om måling av turbiditet fra mudring og dumping ved Lovisenbergsundet og Galeioddbåane, med en grenseverdi på 25 NTU over referansenivå i 20 minutter. Grenseverdien er satt på bakgrunn av forurensningssituasjonen og naturverdier. Dette er minimumskrav til kontroll med partikkelspredning. Vi har i tillegg stilt krav om miljørisikoanalyse for måling og kontroll, noe som også omfatter vurdering av for eksempel siltgardin. I søknadens vedlegg om naturmiljø og konsekvensvurdering (Multiconsult, 29.09.2021) anbefales undersøkelser sommeren før oppstart, og 1 år etter avsluttede arbeider, for å vurdere om arbeidene har ført til redusert utbredelse og tetthet av ålegrasenger i influensområdene. Samtidig står det i søknaden at eventuell nedslamming sannsynligvis ikke vil føre til betydelig skade. Statsforvalteren mener vilkårene som er satt skal være tilstrekkelige for å hindre slik påvirkning, og vi har ikke stilt krav om slike undersøkelser.

Ved dumping søkes det om bruk av boble- eller luftgardin/siltgardin som avbøtende tiltak, i tillegg til måling av turbiditet. Sjøbunnen i dumpeområdene er svært forurenset, og bruk av gardiner hindrer ikke oppvirvling av sediment. Statsforvalteren kan ikke se at effekten av gardiner i dumpeområdene vil være tilstrekkelig. Det er heller ikke gjort vurderinger av strømforhold på disse avbøtende tiltakene, og de er ikke omfattet av ROS-analysene. Statsforvalteren er svært restriktiv til dumping av sprengstein på sediment med forurensning av prioriterte miljøgifter i tilstandsklasse 4 og 5. Dette fordrer strenge krav til spredningsreduksjon og kontroll, miljøfaglige og tekniske metodevurderinger og dokumentasjon. Som et minimum krever vi derfor at finkornet og forurenset sjøbunn i dumpeområdene dekkes til med rene masser før dumping av sprengstein, i tråd med vilkår 3.2.

Statsforvalteren skal motta miljørisikoanalyser for normal drift og akutt forurensning, måle- og kontrollprogram, redegjørelse for metoder og disponering, samt fremdriftsplan minimum 4 uker før arbeidene starter, og sluttrapport etter arbeidene er fullført.

Vannforskriften

Vannforekomst	Tiltaksområde	Økologisk tilstand		Kjemisk tilstand	
		I dag	Tidsfrist god tilstand	I dag	Tidsfrist god tilstand
Hellefjorden	Lovisenbergsundet	Moderat	2022 – 2027	dårlig	2027 – 2033
Bærøyfjorden – Skarholmane	Lovisenbergsundet	Svært dårlig	2027 – 2033	dårlig	2027 – 2033

Bærøyfjorden - Kragerø	Galeioddbåane	Moderat	2027 - 2033	dårlig	2027 - 2033
Stanggapet	Knubbhausen og Jomfrulandsrevet	God	2022 - 2027	dårlig	2022 - 2027

Mudring og dumping kan forringe vannforekomstens økologiske tilstand ved å fjerne mange arters leveområder. Tiltaksarealene er små sammenliknet med arealet av tilsvarende naturtype i hver vannforekomst (jf. veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann, kap. 9.9). Statsforvalteren ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltakene vil kunne medføre at miljømålene ikke nås, eller at vannforekomstens tilstand vil forringes etter vannforskriftens definisjon. Vurdering etter vannforskriften § 12 vil derfor ikke være aktuelt for disse tiltakene.

Støy og hensyn til bebyggelse, rekreasjon og friluftsliv

Kystverket beskriver ikke støy fra anleggsarbeidet som en utfordring for bebyggelse, rekreasjon og friluftsliv, og kommunen har regulert støy i reguleringsbestemmelsene. Statsforvalteren regulerer derfor ikke støy ytterligere.

Annet

Når det gjelder etablering av sjømerker omfattes ikke slike tiltak av forurensningsforskriften kapittel 22. Sprengning ved etablering av sjømerker må anses som "normal aktivitet i sjø", jf. § 22-2 bokstav d. Slike tiltak reguleres av forurensningsloven § 7, jf. § 8. Sprengning ved etablering av sjømerker er en form for midlertidig anleggsvirksomhet. "Vanlig forurensning" fra midlertidig anleggsvirksomhet er tillatt uten tillatelse. Statsforvalteren har vurdert at etablering av sjømerker i denne saken ikke krever tillatelse etter forurensningsloven.

Sprengstein som er generert av tiltakene er næringsavfall og omfattes av reglene for disponering i forurensningsloven § 32. Dette innebærer blant annet at massene kan gjenvinnes dersom vilkårene for slik bruk gitt i § 32 oppfylles, og massene ikke er forurenset.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert negative konsekvenser for miljøet og naturverdier opp mot de fordeler tiltakene vil medføre. Vi tillater mudring/sprengning og dumping på visse vilkår. Vilråene er satt for å ivareta en miljømessig akseptabel gjennomføring og konsekvens av tiltakene. De positive langtidseffektene for samfunn og miljø vurderes å være større enn ulempene i form av potensiell spredning av forurensning og skade på naturmangfoldet.

Statsforvalterens vedtak fremgår på første side.

Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

Høring

Søknaden ble forhåndsvarslet og kunngjort høsten 2021 med frist for høringsuttalelser den 23.12.2021. Statsforvalteren mottok 2 høringsuttalelser:

Birdlife Norge Avdeling Telemark (tidligere Norsk Ornitologisk Forening) mener hensyn til fugl på matsøk og overvintring er lite ivaretatt. De mener det ikke uten videre kan antas at fugl vil forflytte seg fra tiltaksområdet under anleggsarbeid, og påpeker at det er en årsak til at fuglene benytter seg av områdene. Foreningen finner konsekvensutredningen svært mangelfull og ber om at effekten gjennomføringen vil ha på beitende og hvilende fugl i området også utredes før tiltakene gjennomføres. Videre savner de vurdering av konsekvensen av økt trafikk, og etterspør avbøtende og kompenserende tiltak i nærområdet.

Fiskeridirektoratet region Sør spilte inn at det må gjennomføres tiltak for å redusere spredning av forurensede partikler, og at forurensede masser må deponeres i godkjent deponi på land og steinmasser på Stilnestangen i Kragerø. De gjorde oppmerksom på at området hvor det er omsøkt tiltak er viktige for lokale fiskere hvor det utøves rekrefiske med trål og fiske med faststående redskaper garn, teiner og ruser. Det er og registrert et stort regionalt viktig gyteområde for torsk og det er etablert et fredningsområde for hummer, som grenser til Galeioddbåane hvor det skal sprenges. Fiskeridirektoratet påpekte at det er svært viktig at tiltak i sjø som kan være forstyrrende for gyting av torsk, ikke foregår i perioden februar – april/mai.

Kystverkets kommentarer til høringsuttalelsene

Kystverket påpeker at det totale arealet som omfattes av tiltaket innenfor nasjonalparken anses å være beskjedent og vil utgjøre omtrent 0,014 % av parkens totale areal. Forstyrrelsene fra anleggsarbeidene vil være midlertidige og anslås å ha en varighet på omtrent 1 måned. Utdypingen vil også foregå i områder som i dag trafikkeres av skip. Kystverket vil iverksette avbøtende tiltak i form av blant annet skremmetiltak og overvåking av fisk, fugle- og dyreliv under anleggsperioden som beskrevet i vedtaket om tillatelse fra Jomfruland nasjonalparkstyre. Kystverket skriver at det ikke forventes en økning i skipstrafikk som følge av prosjektet alene.

Kystverket beskriver at de planlegger å benytte alle masser fra utdypingen til landutvidelse ved Stilnestangen i Kragerø havn, og at dumping kun er en reserveløsning. Dumpeområdene vil ha et så lite arealinngrep som praktisk mulig. Når det gjelder gyteområde for torsk og fredningsområde for hummer, svarer Kystverket at de ikke vil gjennomføre utdyping ved Galeioddbåane under gyteperioden.

Kystverket påpeker til både BirdLife og Fiskeridirektoratet at tiltakene i hovedsak består av fjerning av bart fjell. Nedslamming forventes derfor ikke å være en vesentlig påvirkning, men turbiditet skal likevel overvåkes.

Faktasjekk

Kystverket fikk anledning til å kommentere på faktafeil og misforståelser i et utkast til tillatelse. Kystverket kommenterte at krav om bruk av boblegardin og om å ikke sprengte ved blank sjø bør erstattes av krav om nærmere vurdering av disse avbøtende tiltakene i miljørisikoanalysen. Kystverket meldte også inn endringer i mudringsareal/volum.

I en faktasjekk åpner Statsforvalteren kun for retting av faktafeil og misforståelser. Beskrivelser av all forurensning, påvirkning på miljøet, og forebygging/begrensning av forurensning (avbøtende tiltak) skal være inkludert i søknaden, jf. forurensningsforskriften § 36-2 første ledd pkt. 8 og 12, og kan ikke utsettes til en risikovurdering etter tillatelsen er gitt. Vi har likevel oppdatert tillatelsens rammer og gjort praktiske tilpasninger basert på tilbakemeldingene, men som ikke endret innholdet.

I fagrapportene om undervannsstøy gir faginstansene konkrete anbefalinger om avbøtende tiltak ved undervannsprengning. Vi mener det er gode grunner for å følge disse rådene som minimumskrav på det faktagrunnlaget vi har i saken. Rådene er risikovurdert på generelt grunnlag i fagrapportene, men vi har åpnet for en vurdering av miljørisiko tilpasset lokalitetene i prosjektet for bruk av boblegardin.

Varsel om saksbehandlingsgebyr

I henhold til forurensningsforskriften kapittel 39 skal den ansvarlige betale gebyr for vår behandling av søknad om tillatelse. Gebyret settes etter gitte satser, og skal gjenspeile ressursbruk for behandling av søknaden. Vi varsler at saken er plassert i gebyrsats 3 som utgjør kr 175 000,- jf. forurensningsforskriften § 39-4. Endelig gebyr vil bli fastsatt når saken er ferdigbehandlet.

Vi ber om at eventuelle kommentarer til varselet om gebyr sendes til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark innen to uker.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse kan påklages Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretningen om vedtaket er kommet frem. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Tor Fredrik Holth
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår Kystverket - Kragerø - innseiling Kragerø - mudring og dumping
- 2 Faktaark M-1085

Kopi til:

Kragerø kommune	Postboks 128	3791	KRAGERØ
Fiskeridirektoratet - region sør	Postboks 185	5804	BERGEN
	Sentrum		
Forum for Natur og Friluftsliv i Telemark	Postboks 3089	3707	SKIEN
JOMFRULAND NASJONALPARK	Postboks 2603	3702	SKIEN

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Telemark	Postboks 1076	3719	SKIEN
Norges Jeger- og Fiskerforbund avdeling Telemark	Gimsøy Bøgata 8	3800	BØ I TELEMARK
Naturvernforbundet i Telemark Kragerø havnevesen KF			